

POLİS SAPMA DAVRANIŞLARININ TANIMLANMASI VE SINIFLANDIRILMASI SORUNU ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME ¹

An Evaluation On The Problem Of Defining And Classification Of Police Deviance Behaviors

Dr. Osman KAYABAŞI ²

Cite As: Kayabaşı, O. (2021). "Polis Sapma Davranışlarının Tanımlanması Ve Sınıflandırılması Sorunu Üzerine Bir Değerlendirme", International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, (e-ISSN:2587-2168), Vol:7, Issue:28; pp:247-264.

ÖZET

Polislerin görevlerini yerine getirir ve yetkilerini kullanırken polis bütünlüğü içerisinde hareket etmeleri gerekmektedir. Polislerin mesleklerinden sapmaları, hem kendi polislik yeminlerine sadık kalmaları açısından hem de toplumun polise olan güvenini boşa çıkarmaları açısından son derece önemlidir. Buna rağmen polislerin mesleklerinden sapmaları ve yozlaşmaları küresel bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Bu çalışmanın amacı; (1) Polis sapma davranışları hangi şemsiye kavram altında tanımlanabilir?, (2) Polis sapma davranışları hangi başlıklar altında kaç ana gruba ayrılabilir? ve (3) Polis sapma davranışları hangi türlere ayrılarak sınıflandırılabilir? sorularına cevap aramaktır. Bu çerçevede literatürde ileri sürülen farklı görüşler hakkında bilgi verilerek değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Polis Sapması, Polis Disiplin Suçu, Polis Yolsuzluğu, Polis Suçları, Polis Yozlaşması

ABSTRACT

Police officers are required to act in police integrity while performing their duties and exercising their powers. It is extremely important for the police not to deviate from their profession, both in terms of their loyalty to their police oaths and in terms of not negating the trust of the public to the police. Despite this, the deviation and corruption of the police from their profession continues to be a global problem. The aim of this study is to seek the answers to these questions; (1) Under which umbrella concept can police deviance behaviors be defined?, (2) Under which headings, how many main groups can police deviance behavior be classified? and (3) What types of police deviance behavior can be classified into?. In this framework, an evaluation was made by giving information about the different opinions put forward in the literature.

Key words: Police Deviance, Police Misconduct, Police Corruption, Police Crimes, Police Corruption

1. GİRİŞ

Polislerin mesleklerinden sapmaları ve yozlaşmaları, polisliğin başlangıcından beri var olan bir sorundur (Champion, 2001: 4). Bu sorun üzerine literatürde bugüne değin birçok çalışma yapılmış, polis sapma davranışları birçok yönden ele alınarak tartışılmış ve farklı görüşler ortaya atılmıştır. Polis bilimleri literatüründe polis sapma davranışlarını tanımlamak için hangi kavramın şemsiye olarak kullanılacağı konusu da tartışılan ve üzerinde uzlaşılabilen bir konudur. Benzer şekilde, polis sapma davranışlarının ana gruplara ayrılarak sınıflandırılmasının mı yoksa ana gruplara ayrılmadan türlerine ayrılarak sınıflandırılmasının mı daha doğru bir yaklaşım olacağı konuları da tartışılan fakat üzerinde uzlaşılabilen diğer konulardandır.

Polis sapma davranışlarının ana gruplara ayrılarak sınıflandırılması gerektiğini ileri süren bilim insanları, bu defa da polis sapma davranışlarının hangi başlıklar altında kaç ana gruba ayrılacağı ve söz konusu gruplar altında polis sapma davranışlarının türlerine yer verilip verilemeyeceği, şayet yer verilecekse hangi türlerin hangi ana gruplar altında yer alacağı konusunda görüş ayrılıkları yaşamaktadırlar. Diğer taraftan, polis sapma davranışlarının ana gruplara ayrılmadan direk olarak türlerine ayrılarak sınıflandırılması gerektiğini ileri süren bilim insanları da kendi aralarında polis sapma davranışlarının hangi başlıklar altında kaç türe ayrılacağı konusunda farklı görüşler ileri sürmektedirler.

Bu çalışma ile polis sapma davranışlarının hangi şemsiye kavram altında tanımlanabileceği, hangi başlıklar altında kaç ana gruba ayrılabilmesi ve hangi türlere ayrılarak sınıflandırılabilmesi sorunlarının ele alınıp, literatürde ileri sürülen farklı görüşler hakkında bilgi verilmesi ve değerlendirmede bulunulması amaçlanmıştır.

¹ Bu makale, yazarın "Polis Sapmasına Karşı Polis Bütünlüğü Perspektifinden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Polis Örgütü" başlıklı, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, 2019 künyeli Doktora Tezinden geliştirilerek üretilmiştir.

² KKTC Polis Genel Müdürlüğü, Mali Suçlarla Mücadele Şube Amiri, KKTC.

2. POLİS SAPMA DAVRANIŞLARI HANGİ ŞEMSIYE KAVRAM ALTINDA TANIMLANABİLİR?

Polislerin sapma davranışı sergileyerek hangi normu (mesleklerine has yasalar, tüzükler, talimatlar, prensip emirleri, sözlü emirler, etik kurallar, örgütsel politika ve prosedürler, yolsuzluk ve benzeri suçları düzenleyen yasalar, ceza yasası veya ceza muhakemeleri usul yasası, polise görev ve yetki veren diğer yasalar ve tüzükler) ihlal ettiklerine göre karşılaşacakları yaptırımın türü de (adli yönden cezai bir yaptırım ve/veya idari yönden bir disiplin cezası yaptırımı) çeşitlilik gösterebilmekte, söz konusu ihlal ve yaptırımlardaki çeşitliliğe bağlı olarak polis sapma davranışlarını nitelemede kullanılan şemsiye kavramlar da farklılaşabilmektedir. Bu farklılık, çalışmayı yapan bilim insanının ilgilendiği bilim dalından da kaynaklanabilmektedir.

Polis meslek etiği alanında çalışma yapan bilim insanları, polis sapma davranışlarını etik açıdan değerlendirmekte ve söz konusu davranışın herhangi bir etik ilke veya kuralı ihlal edip etmediği ile ilgilenmektedirler. Kriminoloji alanında çalışma yapan kriminologlar, polis sapma davranışlarının nedenlerini, sonuçlarını, nasıl önlenebileceğini ve polis sapma davranışları ile nasıl mücadele edilebileceğini araştırmaktadırlar. Hukukçular ise polis sapma davranışlarına, yasalarda belirtilen suç ve ceza açısından yaklaşmakta ve polis sapma davranışlarını ihlal edilen cezai norma göre sınıflandırmaktadırlar.

Polis sapma davranışlarının birçok farklı bilim dalında birçok bilim insanı tarafından çalışılıyor olması literatürü zenginleştirirse de, bu durum polis bilimleri literatüründe ortak bir şemsiye kavram ile polis sapma davranışlarını tanımlamayı zorlaştırmaktadır. Bir bilim dalında bir bilim insanı tarafından “polis sapması” (police deviance) şemsiye kavramı altında tanımlanan polis sapma davranışları, başka bir bilim dalında başka bir bilim insanı tarafından “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption), “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct) veya “polis suçları” (police crimes) gibi farklı şemsiye kavramlarla ifade edilebilmektedir. Hatta polis bilimleri alanında çalışma yapan bir bilim insanı, aynı alanda çalışma yapan diğer bilim insanlarından bile farklı bir şemsiye kavram kullanarak polis sapma davranışlarını tanımlayabilmektedir. Polis sapma davranışlarının ortak bir şemsiye kavram altında tanımlanması, bu alanda çalışma yapan bilim insanından bilim insanına, polis örgütünden polis örgütüne, ülkeden ülkeye ve hatta zamandan zamana bile farklılık gösterebilmektedir.

Polis sapma davranışlarının tanımlanmasındaki farklılığa bağlı olarak, bir bilim insanının veya polis örgütünün “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct) şemsiye kavramı altında tanımladığı polis sapma davranışlarını, diğer bir bilim insanı veya polis örgütü “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) şemsiye kavramı altında tanımlayabilmektedir. Bu durum söz konusu polis örgütünün ya da çalışmayı yapan bilim insanının içinde bulunduğu ülkenin hukuk düzeninden, kültüründen, geleneğinden, ceza adalet sisteminden, polis disiplin sisteminden, sosyal ve politik yapısının etkisinden kaynaklanabilmektedir.

Zaman içerisinde polis sapma davranışlarının çeşitli türlerine karşı toplumun gösterdiği tepkinin düzeyi ve yaygınlığındaki değişime paralel olarak, polis sapma davranışlarının tanımlanmasında kullanılan şemsiye kavramlar da değişebilmektedir. Bir toplumun yoğun ve yaygın olarak polislerin yozlaşmasına/yolsuzluk yapmasına tepki gösterdiği bir zaman diliminde ve ülkede (örneğin 1970’li yıllarda ABD’de), bilim insanları çalışmalarında “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) kavramını şemsiye kavram olarak kullanmayı tercih edebilirlerken (örneğin Barker ve Roebuck, 1973; Sherman 1974; Goldstein, 1975; Barker 1977a), bir zaman sonra toplumun yoğun ve yaygın olarak gösterdiği tepkinin çeşitli polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı türlerine (örneğin 1990’lı yıllarda ABD’de) kayması üzerine, bilim insanları çalışmalarında “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct) kavramını şemsiye kavram olarak kullanmayı tercih edebilmektedirler (örneğin Barry, 1999; Champion, 2001; Palmiotto, 2001; Lersih, 2002).

Diğer taraftan bazı bilim insanları, polis sapma davranışlarına karşı toplumun gösterdiği tepkinin yoğunluğu ve yaygınlığından bağımsız olarak, bazı çalışmalarında “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) kavramını şemsiye kavram olarak kullanmayı; aynı zaman diliminde gerçekleştirdikleri diğer bazı çalışmalarında ise “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct), “polis sapması” (police deviance) veya “polis suçları” (police crimes) kavramlarından birini veya birkaçını şemsiye kavram olarak kullanmayı tercih edebilmektedirler (Örneğin Barker 1977a, 1977b; Gottschalk, 2011, 2012).

Polis bilimleri literatürü incelendiğinde; Stoddard (1968), Barker (1977b), Kappeler, Sluder ve Alpert (1994), Punch (1985, 2000), Barker ve Carter (1986), O’Conner (2005), Porter ve Warrender (2009), Dean, Bell ve Lauchs (2010) ve Gottschalk (2012) gibi bilim insanlarının, çalışmalarında “polis sapması” (police

deviance) kavramını, polis sapma davranışlarını tanımlamak için şemsiye kavram olarak kullandıkları görülmektedir. Diğer taraftan; Barry (1999), Champion (2001), Palmiotto (2001), Lersh (2002), Chappell ve Piquero (2004), Fyfe ve Kane (2005), Raines (2010) ve Gottschalk (2011) gibi bilim insanlarının çalışmalarında “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct) kavramını şemsiye kavram olarak kullanmayı tercih ettikleri görülmektedir. Barker ve Roebuck (1973), Roebuck ve Barker (1974), Sherman (1974, 1978a, 1978b, 1980), Goldstein (1975, 1977), Barker (1977a), Newburn (1999, 2015), Miller (2003), Skogan ve Meares (2004), Kutnjak Ivković (2005a), Punch (2009), Punch ve Gilmour (2010), Bayley ve Perito (2011) ve Kumssa (2015) gibi bilim insanları ise çalışmalarında “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) kavramını şemsiye kavram olarak kullanmaktadırlar. Öteyandan Cassell ve Fowles (1998), O’Shea ve Nicholls (2003), Grobler (2009), Gottschalk (2010), Dean ve Gottschalk (2011) ve Stinson, Liederbach, Lab ve Brewer (2016) gibi bilim insanları ise çalışmalarında polis sapma davranışlarını tanımlarken “polis suçu” (police crime) şemsiye kavramını kullanmaktadırlar.

Bazı bilim insanları tek bir şemsiye kavram kullanmanın, üzerinde çalıştıkları polis sapma davranışlarını tanımlamada yetersiz kalacağından hareketle, çalışmalarına uygun olan iki kavramı birlikte şemsiye kavram olarak kullanmayı tercih etmektedirler. Örneğin Rowe (2009) çalışmalarında “polis sapması ve polis yolsuzluğu” (police deviance and police corruption) kavramlarını birlikte şemsiye kavram olarak kullanırken; Prenzler (2009) ve Holmes (2014) çalışmalarında “polis disiplin suçu ve polis yolsuzluğu” (police misconduct and police corruption) kavramlarını birlikte şemsiye kavram olarak kullanmayı tercih etmektedir. Diğer taraftan Gerber ve Mendelson (2008) çalışmalarında “polis şiddeti ve polis yolsuzluğu” (police violence and police corruption) kavramlarını birlikte şemsiye kavram olarak kullanmaktadırlar.

Bu farklılıklar, bilim insanlarının çalışmalarını gerçekleştirdikleri ülkeden, polis örgütünden, zaman diliminden ve üzerinde çalıştıkları polis sapma davranışlarının türlerinden kaynaklanabilmektedir. Bu farklılıklar polis bilimleri alanında çalışma yapan bilim insanlarının sosyoloji, kamu yönetimi, polis etiği, hukuk, kriminoloji gibi farklı birçok bilim dalında çalışıyor olmalarından da kaynaklanabilmektedir. Sonuç olarak polis sapması (police deviance) kavramının; “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct), “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) ve “polis suçu” (police crime) gibi kavramlardan daha kapsamlı olduğu ve bu kavramları da kapsadığı değerlendirildiğinden bu çalışmada polis sapması kavramının şemsiye kavram olarak kullanılması tercih edilmiştir. Diğer taraftan, polis sapma davranışlarının nasıl sınıflandırılacağı üzerine literatürde farklı görüşler vardır.

Literatürde polis sapma davranışlarının sınıflandırılmasında genel olarak iki farklı yolun takip edildiği görülmektedir. Birinci yolu takip eden bilim insanları, polis sapma davranışlarını ana gruplara ayırarak sınıflandırmışlardır. Bu yolu takip eden bilim insanlarının bazıları, polis sapma davranışlarını ana gruplara ayırdıktan sonra, bu ana gruplar altında polis sapma davranışlarını türlerine de ayırıp sınıflandırmak suretiyle detaylıca incelemeyi tercih etmişlerdir. İkinci yolu takip eden bilim insanları ise polis sapma davranışlarını ana gruplara ayırmadan, direk türlerine ayırıp sınıflandırarak incelemeyi tercih etmişlerdir. Alttaki bölümde literatürde öne çıkan ilk yolu takip eden çalışmalar, ardından gelen bölümde ise ikinci yolu takip eden çalışmalar hakkında bilgi verilerek değerlendirilmiştir.

3. POLİS SAPMA DAVRANIŞLARI HANGİ BAŞLIKLAR ALTINDA KAÇ ANA GRUBA AYRILABİLİR?

Polis sapmasının hangi başlıklar altında kaç ana gruba ayrılacağı konusunda literatürde bir uzlaşma yoktur. Polis sapmasını iki, üç, dört ve hatta daha fazla ana gruplara ayırarak inceleyen bilim insanları vardır.

Tom Barker, polis sapmasını; (1) “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) ve (2) “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct) başlıkları altında iki ana gruba ayırarak inceleyen bilim insanlarından (1983: 31).

Tablo 1. Tom Barker’ın Polis Sapma Davranışlarını Sınıflandırması

Polis Yolsuzluğu (Police Corruption) (Maddi ödül veya kazanç içerir)	Polis Disiplin Suçu (Police Misconduct) (Maddi ödül veya kazanç içermez)
1. Otorite yozlaşması (corruption of authority)	1. Polis yalancı şahitliği (Police perjury)
2. Komisyonculuk (kickbacks)	2. Polis vahşeti (Police brutality)
3. Fırsat hırsızlığı (opportunistic thefts)	3. Görevde cinsel ilişki (Sex on duty)
4. Rüşvetçilik (shakedowns)	4. Görevde içme (Drinking on duty)
5. Yasadışı faaliyetleri koruma (protection of illegal activities)	5. Görevde uyuma (Sleeping on duty)
6. Trafik suçlarını kılıfına uydurma/kapatma (traffic fix)	6. Maddi ödül veya kazanç içermeyen diğer ihlaller (Other violations not involving a material reward or gain)

7.Kabahat suçlarını kılıfına uydurma/kapatma (misdemeanor fix)	
8.Cürüm suçlarını kılıfına uydurma/kapatma (felony fix)	
9.Doğrudan suç faaliyetlerinde bulunma (direct criminal activities)	
10.Kurum içi rüşvet ilişkisi (internal payoffs)	

Kaynak: Barker, 1983: 31

Barker'a göre; maddi ödül veya kazanç içeren polis sapma davranışlarını "polis yolsuzluğu/polis yozlaşması" (police corruption) çatısı altında; maddi ödül veya kazanç içermeyen polis sapma davranışlarını ise "polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı" (police misconduct) çatısı altında, iki ana gruba ayırarak incelemek gerekmektedir. Barker, polis sapma davranışlarını, bu iki ana grubun altında tasnif ederek Tablo 1'de verildiği şekilde türlerine ayırarak sınıflandırmıştır.

Wilson 1963 yılında yayımlanan "Polis ve Onların Sorunları: Bir Teori" (*The Police and Their Problems: A Theory*) adlı makalesinde polis sapmasını; (1) polis suçluluğu (police criminality), (2) polis yolsuzluğu (police corruption) ve (3) polis vahşeti (police brutality) olmak üzere üç ana gruba ayıran bir sınıflandırma yapmıştır. Wilson, çalışmasında öncelikle ikili bir ayırım yaparak kamu görevini yasadışı olarak; -rüşvet teşviki olmadan şahsi çıkarları için kullanmayı polis suçluluğu (police criminality); -rüşvet teşviki ile şahsi çıkarları için kullanmayı polis yolsuzluğu (police corruption) olarak tanımlamıştır (1963: 190). Bu ayırımın ardından Wilson üçüncü bir ayrıma giderek, sivillere kötü muamelede bulunma, sivilleri darp etme veya sivillerin temel hak ve özgürlüklerini ihlal etmeyi de polis suçluluğu ve polis yolsuzluğundan ayrı bir ana grup olarak ele almış ve bu tür polis sapma davranışlarını da "polis vahşeti" (police brutality) ana grubu altında tanımlamıştır (1963: 190).

Polis sapmasının üç ana gruba ayrılabilirliğini savunan bir diğer bilim insanı Maurice Punch'tır. Punch, polis sapmasını; (1) yolsuzluk/yozlaşma (corruption), (2) disiplin suçu/hatalı davranış (misconduct) ve (3) suç (crime) olmak üzere üç ana gruba ayıran bilim insanlarından (Punch, 2000: 302-303). Punch, 2000 yılında yayımlanan "Polis Yolsuzluğu ve Önlenmesi" (Police Corruption and its Prevention) başlıklı makalesinin başında polis sapmasını üç ana başlık altında aşağıdaki şekilde açıklamıştır (Punch, 2000: 302-303);

(1) Yolsuzluk (corruption): Polis mensuplarının görevleriyle ilgili bir şeyi yapmaları veya yapmamaları karşılığında örgüt dışı yozlaştırıcı birisinden bir şey (genellikle rüşvet ama sadece rüşvet değil) almaları; yani para veya hediyeler almaları.

(2) Disiplin kurallarına aykırı davranışlar (misconduct): Diğer çalışanlar gibi polisler de kendi örgütsel kurallarını ve prosedürlerini ihlal ederler; görevde uyurlar, sağlıklı oldukları halde hasta raporu gönderirler, harcama bildirimleri konusunda "yaratıcı"dırlar vb. Bu suçlar, ağırlıklı olarak disiplin düzenlemelerine tabi tutulmakta ve içsel olarak soruşturulmakta ve yaptırım uygulanmaktadır.

(3) Polis Suçu (police crime): Burada polis mensupları sadece rüşvet almakla kalmamakta, diğer ciddi yollarla yasaı ihlal etmektedirler. Örneğin; aşırı şiddet (cinayet dahil) kullanma, uyuşturucu ticareti, hırsızlık ve ev açma, cinsel taciz (şüphelilere ve/veya diğer meslektaşlarına) ve insan hakları ihlalleri.

Literatürde polis sapmasını dört ana gruba ayıran bilim insanları da vardır. Victor E. Kappeler, Richard D. Sluder ve Geoffrey P. Alpert, polis sapmasının; (1) polis suçu (police crime), (2) mesleki sapma (occupational deviance), (3) polis yolsuzluğu (police corruption), (4) otorite istismarı (abuse of authority) olmak üzere dört ana gruba ayrılabilirliği görüşündedirler (Kappeler vd., 1994: 20-24). Kappeler ve arkadaşları (1994), ilk ana grup olarak polis suçunu; polis mensuplarının polis üniforması, polis kimliği veya polis rozeti gibi, mesleklerinin kendilerine sağladığı olanakları görevleri başındayken veya görev hariciyken adli bir suç oluşturacak şekilde veya adli bir suç işlemeyi kolaylaştıracak şekilde kullanmaları olarak tanımlamışlardır. İkinci ana grup olarak mesleki sapmayı; polis mensuplarının meslek standartlarıyla bağdaşmayan, polislik yetkilerini kullanarak sergiledikleri veya normal polislik uygulamaları esnasında sergiledikleri adli suç oluşturan veya oluşturmeyen her türlü sapkın davranış olarak tanımlamışlardır. Örneğin; kadın göstericilere elbiselerini çıkarttırarak üst araması yapılması, vatandaşların araçlarının yasa dışı bir şekilde aranması veya söz konusu araçlara yasa dışı bir şekilde el konulması gibi davranışları bu kapsamda değerlendirmişlerdir. Üçüncü ana grup olarak polis yolsuzluğunu; polis mensuplarının, kişisel kazanç veya menfaat karşılığı, polislik yetki ve görevlerini kötüye kullanmaları olarak tanımlamışlardır. Dördüncü ana grup olarak da yetki istismarını; polis mensuplarının dürtü, niyet ve amaçlarına bakılmaksızın; bireylere karşı darp, yaralama, hakaret, aşağılık muamelesi yapma, insanlık onuruyla bağdaşmayan tutum ve

davranışlar sergileme veya bireylerin temel hak ve özgürlüklerini ihlal eden tüm davranışlar olarak tanımlamışlardır (Kappeler vd., 1994: 24).

Tim Prenzler ve Janet Ransley de polis sapmasının dört ana gruba ayrılabilirliğini savunan bilim insanlarındandır. Prenzler ve Ransley, polis sapmasının; (1) klasik yolsuzluk (classic corruption), (2) süreç yolsuzluğu (process corruption), (3) polis vahşeti (brutality) ve (4) çeşitli disiplin suçları (miscellaneous misconduct) olmak üzere dört ana gruba ayrılabilirliğini ileri sürmüşlerdir (2002: 5). Prenzler, sonraki tek yazarlı çalışmasında polis sapmasının altı ana gruba ayrılması gerektiğini ileri sürmüştür. Prenzler'e göre polis sapması; (1) avanta veya klasik yolsuzluk (graft or classic corruption), (2) süreç yolsuzluğu (process corruption), (3) aşırı güç kullanımı veya polis vahşeti (excessive force or brutality), (4) profesyonel olmayan davranışlar veya çeşitli disiplin suçları (unprofessional conduct or miscellaneous misconduct), (5) kurum içi yolsuzluk veya işyeri sapması (internal corruption or workplace deviance) ve (6) görevle ilgili yakışıksız olan veya profesyonel olmayan davranışlar (unbecoming or unprofessional conduct of duty) olmak üzere altı ana gruba ayırmak mümkündür (Prenzler, 2009: 16-17).

Literatürde polis sapma davranışlarının hangi başlıklar altında kaç ana gruba ayrılabilirliği yönündeki çeşitli görüşler incelendiğinde polis sapma davranışlarının; (1) "polis disiplin suçu" (police misconduct), (2) "polis yolsuzluğu" (police corruption) ve (3) "polis suçu" (police crime) olmak üzere üç ana gruba ayrılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çerçevede aşağıda her bir ana grup etraflıca ele alınarak değerlendirilmiştir.

3.1. Polis Disiplin Suçu

Literatürde polis disiplin suçununun (police misconduct) nasıl tanımlanabileceği konusuna çaba harcayan çok sayıda çalışma vardır. Bu çalışmaların özünde, polis disiplin suçununun tanımlanmasında iki ana yolun takip edildiği görülmektedir. Birinci yolu takip eden bilim insanları, "polis disiplin suçu"nun, polis sapma davranışlarının tümünü kapsar şekilde tanımlanabileceği görüşündedirler. İkinci yolu takip eden bilim insanları ise, polis disiplin suçunun, polis yolsuzluğu ve/veya polis suçu gibi diğer ana gruplardan tamamen ayrı bir grup olarak ele alınmak suretiyle tanımlanabileceği görüşündedirler.

Bu yollardan birincisini takip eden Dean J. Champion (2001), "polis disiplin suçu" (police misconduct) kavramını, bütün polis sapma davranışlarını kapsayacak şekilde kullanan ve böylece polis yolsuzluğu ve polis suçu türleri de dâhil olmak üzere bütün polis sapma davranışı türlerini "polis disiplin suçu" başlığı altında ele alan bilim insanlarındandır.

Dean J. Champion (2001), "polis disiplin suçları" (police misconduct) şemsiye kavramı altında polis sapma davranışlarını on yedi kategoriye ayırarak sınıflandırmıştır. Bu kategoriler şunlardır: (1) Kişisel kullanım için polis kayıtlarına erişim sağlamak, (2) Hasta iznini istismar etmek, (3) Amirler ve yöneticilere yalan söylemek, (4) Polis raporlarında ve mahkemelerde yalan beyanda bulunmak, (5) Suç işlemek, (6) Yapmadığı ek mesaiyi yapmış gibi göstermek, (7) Aşırı güç kullanmak, (8) Görev sırasında alkol almak, (9) Görev hariciyken silahlı çatışmaya girmek, (10) Polis raporlarını vaktinde tamamlamamak, (11) Hediye kabul etmek, (12) Savcıya, araba çekme hizmeti veya kefalet senedi hizmetlerinde tavsiyelerde bulunmak, (13) Bir polis mensubunun disiplin kurallarına aykırı davrandığını üstlere bildirmemek, (14) Emareleri usulüne uygun olarak muhafaza etmemek, (15) Görevdeyken uyumak, (16) Terfi sınavlarında kopya çekmek ve (17) Cinsel taciz veya benzeri suçları işlemek (Champion, 2001).

Champion'ın (2001) sınıflandırdığı bu davranışların hepsi de gerçekten polis disiplin kurallarını ihlal eden ve disiplin cezası gerektiren davranışlardır. Fakat bunun yanı sıra bu davranışların bazıları (örneğin; polis raporlarında ve mahkemelerde yalan beyanda bulunmak, suç işlemek, yapmadığı ek mesaiyi yapmış gibi göstermek, aşırı güç kullanmak, cinsel taciz veya benzeri suçları işlemek) polislik yetkilerinin kötüye kullanımıyla adli suç işlenmesini de içermektedir ki bu davranışları aynı zamanda polis suçu olarak da değerlendirmek mümkündür. Diğer taraftan bu davranışlardan bazıları (örneğin; yapmadığı ek mesaiyi yapmış gibi göstermek, hediye kabul etmek) polislik yetkilerinin kötüye kullanımıyla kişisel çıkar sağlanmasını da içermektedir ki bu davranışları da aynı zamanda polis yolsuzluğu olarak değerlendirmek mümkündür. Polis disiplin suçu kavramını tanımlarken bu hassas durumu gözönünde bulunduran bazı bilim insanları, polis disiplin suçunun, polis yolsuzluğu ve/veya polis suçu gibi diğer ana gruplardan ayrı bir grup olarak ele alınmak suretiyle tanımlanması gerektiği görüşünde olduklarını belirtmişlerdir.

İkinci yolu takip eden bilim insanlarından biri olan Maurice Punch, polis disiplin suçunu (police misconduct); polis örgütü tarafından dâhili olarak oluşturulan ve cezalandırılan idari kural ve prosedürlerin ihlali olarak tanımlamıştır (Punch, 2000: 302-303). Punch, polis disiplin suçunu, polis yolsuzluğu ve polis

suçu ana gruplarından ayrı bir ana grup olarak ele alıp tanımlamaya özen göstermiştir. Punch, polis disiplin suçlarının; görev başında uyuma, görev esnasında alkol alma veya cinsel ilişkiye girme, işe geç gelme, göreve gitmeme, üstlere saygısızlık, görevi ihmal, sağlıklı olduğu halde hasta raporu gönderme gibi polis disiplini kurallarını ihlal edici birçok polis sapma davranışını içerdiği görüşündedir. Punch'ın verdiği polis disiplini suçu örnekleri, polis yolsuzluğu ve polis suçu kapsamındaki polis sapma davranışları türlerini dışlamaktadır. Hâlbuki polis yolsuzluğu ve/veya polis suçu kapsamındaki polis sapma davranışları türleri de idari kural ve prosedürleri ihlal eden polis sapma davranışlarıdır. Punch'ın verdiği örnekler, yaptığı tanımı karşılamaya yeterli değildir. Çünkü polis yolsuzluğu ve/veya polis suçu olarak değerlendirilebilecek olan polis sapma davranışları da, aynı zamanda birer polis disiplini suçudurlar ve bu davranışların da birer polis disiplini suçu olduklarını belirtmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

İkinci yolu takip eden bilim insanlarından bir diğeri olan Thomas Barker'a göre polis disiplini suçu; yolsuzlukla ilgili olmayan, dolayısıyla maddi bir ödül veya kazanç içermeyen polis mesleki sapmasının bir biçimidir (Barker, 1983: 30). Bu tanımlamadan sonra Barker, polis disiplini suçu türlerini şu şekilde sınıflandırmıştır; (1) polis yalancı şahitliği (police perjury), (2) polis vahşeti (police brutality), (3) görevde cinsel ilişki (sex on duty), (4) görevde içme (drinking on duty), (5) görevde uyuma (sleeping on duty) ve (6) maddi ödül veya kazanç içermeyen diğer ihlaller (other violations not involving a material gain). Barker'e göre, bir polis mensubu mahkemede yemin ettiği zaman; yalan söylediğinde veya hakikati kasten yanlış aktardığında, "yalancı şahitlik" (perjury) suçunu işlemiş olur (Barker, 1983: 30). Barker, "polis vahşeti"nin (police brutality), örneğin küfür (abusive) ve kaba (profane) dil kullanımı, gözdağı (threats) veya fiili güç kullanımı (use of force) gibi çeşitli yanlış polis uygulamalarını kapsayan belirsiz bir terim olarak literatürde kullanıldığı görüşündedir (Barker, 1983: 30-31). Barker, bu eylemlerin yasa dışı ve etik dışı olduğu konusunda hem fikir olmakla birlikte, sadece makul olmayan ve gereksiz olan fiili güç kullanımının aslında polis vahşeti olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir (Barker, 1983: 31). Diğer taraftan Barker'ın polis disiplini suçu tanımı, dar bir çerçeveye, yolsuzlukla ilgili olmayan, maddi bir ödül veya kazanç içermeyen polis sapma davranışlarını kapsamaktadır. Hâlbuki yolsuzlukla ilgili olan, maddi bir ödül veya kazanç içeren davranışlar da polis disiplini kurallarına aykırıdır ve disiplin cezası gerektirirler. Diğer taraftan Barker'ın polis disiplini suçu türleri olarak sınıflandırdığı ve kapsamlarını izah ettiği davranışlardan "polis yalancı şahitliği" ve "polis vahşeti" davranışları, aynı zamanda birer adli suça da tekabül ettiklerinden bu davranışları polis suçu kapsamında da değerlendirmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Yukarıda izah edilen iki yol da bir bütün olarak değerlendirildiğinde polis disiplini suçu kavramının çok çeşitli ceza, ceza usul, hukuk ve polis örgütlerinin resmi kurallarının ihlal edilmesini ifade ettiği görülmektedir. Polis disiplini suçu; bir taraftan polis örgütlerinin bağlı olduğu yasalar ve tüzükleri, resmi kural, politika ve prosedürleri ve polis meslek etiği kurallarını ihlal eden davranışları içerirken, diğer taraftan ceza yasası gibi suç ve cezaları düzenleyen yasaları, ceza muhakemeleri usul yasası gibi polislerin meşru uygulama ve müdahalelerini, tutuklama ve soruşturmalarını düzenleyen yasaları ve polise yetki veren ve görevler yükleyen diğer yasaları ihlal eden tüm davranışları da içermektedir.

Polis disiplini suçları, dünya genelinde polise ve ceza adalet sistemine halkın duyduğu güveni aşındırmaktadır. Polis disiplini suçlarının ciddi sonuçları olabilmektedir; örneğin, polislerin hatalı davranışları sonucu masum insanlar tutuklanabilmekte, kovuşturulabilmekte ve işlemedikleri suçlardan ötürü mahkûm edilebilmektedirler. Bu durum literatürde adalet düşüğü (miscarriages of justice) olarak tanımlanmaktadır. Türkçe literatürde adli hata olarak da kullanılan bu kavram, polislerin adli soruşturmaları esnasında delil karartma veya üretmeleri sonucu ortaya çıkan durumu ifade etmektedir. Polis disiplini suçu, aktif veya pasif olarak gerçekleşebilmektedir. Diğer bir ifadeyle, polis disiplini suçu, bir polis mensubu tarafından yapılan bir eylem veya ihmalin sonucu olabilmektedir. Her türlü polis disiplini suçu ciddi bir sorun olsa da, toplum bazı polis disiplini suçlarını diğerlerinden daha ciddi bir sorun olarak görebilmektedir. Örneğin, rüşvet alan, komisyonculuk yapan, yasa dışı faaliyetleri koruyan, çağrıldığı olay mahallinden hırsızlık yapan veya bunlara benzer yolsuzluklar yapan bir polisin davranışı; toplumu, polisin görevdeyken alkol almasından veya görevdeyken uyumasından daha fazla ilgilendirebilmektedir.

3.2. Polis Yolsuzluğu

Literatürde polis sapmasının ana grupları içerisinde, tanımlanmasına yönelik olarak üzerinde en fazla zaman harcanan polis sapması ana grubu polis yolsuzluğudur (police corruption). Polis yolsuzluğunun nasıl tanımlanabileceği konusundaki titiz meseleye çaba harcayan çok sayıda çalışma mevcuttur. Bununla birlikte herhangi bir polis sapma davranışı türünün polis yolsuzluğu kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği üzerine literatürde tam bir netliğin olmadığı ve iki ana yolun takip edildiği

görülmektedir. Birinci yolu takip eden bilim insanları “police corruption” kavramında yer alan “corruption” kelimesini, “yozlaşma” anlamıyla; ikinci yolu takip eden bilim insanları ise “corruption” kelimesini, “yolsuzluk” anlamıyla kullanmışlardır.

“Corruption” kelimesini “yozlaşma” anlamıyla kullanmayı tercih eden bilim insanları, “police corruption” (polis yozlaşması) kavramını tanımlarlarken, kavramı neredeyse “polis sapması” (police deviance) ile eş tutarak çok geniş bir çerçevede ele almışlardır. Bu alanda önde gelen bilim insanlarından Julian B. Roebuck ve Thomas Barker “police corruption” kavramını: “*Bir polis mensubu tarafından gerçekleştirilen sapkın, dürüst olmayan, uygunsuz, etik olmayan veya cezai olan davranış*” şeklinde, “polis yozlaşması” anlamıyla geniş bir yelpazede tanımlamışlardır (Roebuck ve Barker, 1974: 423). Bu alanda önde gelen bilim insanlarından bir diğeri olan John Kleinig’in, polis yozlaşması (police corruption) ile ilgili görüşü ise şu şekildedir: “*Polis mensupları, yetkilerini kullanırlarken veya kullanmazlarken, öncelikle kişisel veya örgütsel/birimsel avantajlarını ilerletme gayesiyle hareket ettiklerinde, yozlaşmış bir şekilde davranırlar.*” (Kleinig, 1996: 166).

Kleinig’in (1996) sunduğu bu görüşte var olan argüman, polislerin yozlaşmış davranışlar sergilemelerinin arkasındaki motivasyon kaynağının ne olduğudur. Kleinig’in argümanını destekler nitelikte, Avustralya’daki Wood Komisyonu da (akt. Newburn, 2015: 6), polislerin yozlaşmış davranışlar sergilemelerinin arkasındaki motivasyon kaynağının “yozlaşmanın ruhu” (the spirit of corruption) olduğunu ve bu motivasyon ile gerçekleştirilen davranışlardaki asıl amacın kişisel, birimsel/grupsal veya örgütsel avantajın elde edilmesi olduğunu vurgulamaktadır. Kleinig’in polis yozlaşması kavramı ile ilgili görüşündeki sorun, görüşünün oldukça geniş bir yelpazede, düşük seviyeli, etik sorunlu davranışları da içeriyor olması ve hangi tür polis sapma davranışlarının yozlaşma ruhunu barındırdığının hiçbir zaman net olarak kestirilemeyebileceğidir.

“Corruption” kelimesini “yolsuzluk” anlamıyla kullanmayı tercih eden bilim insanları ise, “police corruption” (polis yolsuzluğu) kavramını tanımlarlarken, kavramın; polislik yetkilerinin kötüye kullanımını ve özel bir çıkar elde etme niyetinin varlığını işaret ettiğine vurgu yapmaktadırlar. Bu alanda önde gelen bilim insanlarından biri olan Maurice Punch, polis yolsuzluğunu (police corruption): “*Polis mensuplarının görevlerine aykırı bir şeyi yapmaları veya yapmamaları karşılığında, kurum dışı yozlaştırıcı birisinden para veya hediye almaları*” (Punch, 2000: 302) olarak tanımlamıştır. Ardından rüşvet başta olmak üzere birçok yolsuzluk türü olduğunu vurgulamıştır. Bu alanda önde gelen bilim insanlarından bir diğeri olan Sanja Kutnjak Ivković ise, polis yolsuzluğu (police corruption) ile ilgili aşağıdaki tanımı yapmıştır:

“Polis yolsuzluğu, bir polis mensubu ya da bir grup polis mensubu tarafından yapılan, polis mensubunun resmi görevini kötüye kullanmasıyla karakterize edilen, kişisel çıkar elde etme niyeti ile önemli ölçüde motive edilmiş, eylem veya ihmal, eylem veya ihmal vaadi, eylem veya ihmal teşebbüsüdür.” (Kutnjak Ivković, 2005a: 16).

Kutnjak Ivković’in bu tanımı, literatürdeki diğer tanımlara nazaran kavramın kapsamına dair daha açıklayıcı ve somut bir rehber sunmaktadır. Bu tanımda geçen çıkar kelimesi, bazen para veya mal gibi maddi bir menfaati; bazense mevki, makam, terfi veya statü gibi bir avantajı ifade etmektedir. Polis mensubu bazen kendisine; bazense eşine, dostuna, arkadaşına, akrabasına veya herhangi birisine kişisel çıkar sağlamak amacıyla polis yolsuzluğuna bulaşabilmektedir.

Tüm bu tanımlar gözönünde bulundurulduğunda bir polis sapma davranışının polis yolsuzluğu kapsamında değerlendirilebilmesi için iki koşulun gerçekleşmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Bu koşullar; (1) polislik görev ve yetkilerinin kötüye kullanımı, (2) özel bir çıkar elde etme niyetinin varlığı.

Diğer taraftan bir polis sapma davranışının polis yolsuzluğu olarak nitelendirilebilmesi için illaki adli bir suç oluşturmasına gerek yoktur. Bazen polis disiplin suçu olarak da değerlendirilebilen bir polis sapma davranışı, özel bir çıkar elde etme niyetini bünyesinde barındırıyorsa, söz konusu davranışı polis yolsuzluğu olarak da değerlendirmek mümkündür.

Polis mensuplarının kendilerine sunulan ikramları ve hediyeleri kabul etmeleri, genel olarak literatürde polis yolsuzluğunun ilk basamağı olarak görülen ve “otorite yozlaşması” olarak isimlendirilen davranışlardır. Otorite yozlaşması olarak isimlendirilen bu tür davranışları, polis yolsuzluğunun yanı sıra polis örgütlerinin resmi kural ve prosedürlerini ihlal ettiklerinden ötürü “polis disiplin suçu” olarak da değerlendirmek mümkündür. Fakat, genellikle ceza yasaları ile yasaklanmadıklarından ötürü bu davranışları, polis suçu kapsamında değerlendirmek mümkün görünmemektedir.

Bazı bilim insanları polis yolsuzluğunu daha detaylı açıklayabilmek için alt türlere ayırarak sınıflandırma yoluna gitmişlerdir. Bu bilim insanlarından biri olan Maurice Punch, polis yolsuzluğunu; (1) Basit yolsuzluk (straightforward corruption), (2) Stratejik yolsuzluk (strategic corruption), (3) Yağmacı yolsuzluk (predatory corruption) ve (4) Yüce amaç yolsuzluğu (Noble cause corruption) olmak üzere dört türe ayırarak sınıflandırmıştır (Punch, 2000: 304-305).

Basit yolsuzluk, polis mensuplarının kendilerine yozlaştıran tarafından teklif edilen bedava yiyecek, içecek, hediye, abartılı alış-veriş indirimini veya rüşveti pasif bir şekilde kabul ettikleri, fakat bunları aktif olarak yozlaştırandan istemedikleri durumları ifade etmektedir. Bu ödüller karşılığında yozlaştıranın istediği bir polisiye hizmet hızlandırılarak yapılmakta veya istemediği bir cezadan kurtulması sağlanmaktadır. Bu yolsuzluk türü genel olarak literatürde “ot-yiyicilik” (grass-eating) kavramıyla ifade edilmektedir. Stratejik yolsuzlukta, organize suç yuvalarının yöneticileri, kendi muhitlerine ani operasyon yapılmaması konusunda polisle karşılıklı olarak uzlaşmakta veya istikrarlı bir anlaşma yapmaktadırlar. Aralarında yasa dışı pazarları (tipik olarak kumar ve fuhuş) düzenlemektedirler. Örneğin önceden bu yerlere ne zaman polis baskını yapılacağı bilgisini vermekte ve bu sayede bu yerler, “saman adamların” polis baskını esnasında yakalanmasını sağlamakta veya polisle anlaşmaya giren bu tür organize suçlular, rakiplerine karşı cezalandırıcı polis baskınlarını düzenlettirebilmektedirler. Stratejik yolsuzluk, polisler düzenli ödeme yapılmasına yol açan uzun vadeli, istikrarlı ve stratejik düzenlemeleri kapsamaktadır.

Yağmacı yolsuzlukta, polis, suç faaliyetlerini tahrik ve teşvik etmekte, haraç almakta, şantaj yapmakta, rüşveti organize etmektedir. Polisler artık sürücü koltuğundadır, yani aktif ve girişken bir şekilde “et yiyiciler”e (meat-eaters) dönüşmüşlerdir. Yüce amaç yolsuzluğu, örgütsel ve sosyal olarak onaylanmış amaçlar için yasa dışı yollardan yararlanmayı içermektedir. Punch’a göre bu terim, İngiltere’de yaygın olarak kullanılmasına rağmen, dışarıdan bir yozlaştırıcının varlığı ve doğrudan çıkar içermesi anlamında açıkça bir “yolsuzluk” söz konusu değildir. Punch, yüksek görünürlüğü olan meselelerde, yozlaştıranın, kamuoyunun gücü veya olayın çözülmesini veya zanlıların yakalanmasını isteyen üstlerin baskısı olduğunu ve belki de böylece dolaylı bir kazanç olduğunu (statü, alkışlanmak veya terfi açısından) değerlendirmektedir. Punch (2000); ifadeleri tahrif etmek, tanıkların gözünü korkutmak, uyuşturucu suçlarıyla ilgili muhbirlik yapanların yasa dışı uyuşturucu almasına göz yummak, delil üretmek türündeki davranışları yüce amaç yolsuzluğu olarak ifade etmektedir. Bu tür yolsuzluklar, Klockars (1980) tarafından “Kirlili Harry Problemi” (Dirty Harry Problem) olarak ifade edilmektedir. “Kirlili Harry Problemi”, polislerin kendilerine göre suçluları yakalama gibi “iyi bir amaç”a (good ends) ulaşmak için “kötü bir araç” (dirty means) kullanmasını, yani suçları aydınlatmak ve suçluları yakalamak için yasaları ihlal edebileceklerini ifade etmektedir.

Diğer taraftan polis yolsuzluğu kavramının, şiddet içeren polis sapma davranışlarını da kapsayıp kapsamadığı konusunda literatürde bir fikir ayrılığı olduğu görülmektedir. Genel eğilim, çıkar içermeyen şiddet içerikli polis sapma davranışlarının “polis disiplin suçu” (police misconduct) çatısı altında; çıkar içeren şiddet içerikli polis sapma davranışlarının ise “polis yolsuzluğu” (police corruption) çatısı altında sınıflandırılabilirliği yönündedir. Bu ikili ayrıma sebep olan “çıkarcı” (gain) kavramının kapsamı konusu ise bilim insanları arasında ayrı bir tartışma konusudur.

Literatürde, çıkar kavramının sadece kişisel çıkarları (personal gain) kapsayacak şekilde dar bir çerçevede değerlendirilmesinin gerektiğini savunan bilim insanları ile çıkar kavramının kişisel çıkarların yanı sıra örgütsel çıkarları (organizational gain) da kapsayacak şekilde geniş bir yelpazede değerlendirilmesinin gerektiğini savunan bilim insanları arasında süregelen bir tartışma mevcuttur. Örneğin Lersh (2002), Kutnjak Ivković, (2005a), Porter ve Warrender (2009) gibi bilim insanları “çıkarcı” kavramının sadece kişisel çıkar ile sınırlı tutulması gerektiği görüşünden hareketle, çalışmalarında polis örgütlerinin çıkarı için, yani örgütsel menfaatler için polislerin şiddet kullanmasını disiplin suçu kapsamında değerlendirmekte ve bu durumu “yüce amaç disiplin suçu” (noble cause police misconduct) kavramı ile ifade etmektedirler. Diğer taraftan Caldero ve Crank (2004) ve Newburn (2015) gibi bilim insanları çıkar kavramını, örgütsel çıkarları da kapsayacak şekilde yorumlamakta ve örgütsel menfaatler için polislerin şiddet kullanmasını yolsuzluk kapsamında değerlendirmekte ve bu durumu “yüce amaç yolsuzluğu” (noble cause corruption) kavramı ile ifade etmektedirler.

Skogan ve Meares (2004), polislerin: (1) “Kişisel bir çıkar (personal gain) için mi?”, yoksa (2) “Örgütsel bir çıkar (organizational gain) için mi?” yetkilerini kötüye kullandıklarının önemli bir ayrım noktası olduğunu vurgulamakta ve motivasyonları farklı olsada sonuçta her iki durumda da polislik yetkilerinin kötüye kullanımının bir çıkar elde etmek amacıyla gerçekleştirildiğini ve bu nedenle her iki durumun da polis yolsuzluğu olarak değerlendirilebileceğini savunmaktadırlar. Bize göreyse bir polis mensubunun yetkilerini

kötüye kullanarak, kişisel çıkar (para, mal gibi maddi bir menfaat veya mevki, makam, terfi, statü gibi avantajlar vs.) için aşırı güç kullanması polis yolsuzluğu olarak değerlendirilmeli, fakat sözde örgütsel çıkar (polis örgütünün başarısı, suçların aydınlatılması vs.) için aşırı güç kullanması polis yolsuzluğu olarak değerlendirilmemelidir. Bunun yanında her iki halde de aşırı güç kullanımını hem polis disiplin suçu hem de polis suçu olarak değerlendirmek mümkündür.

3.3. Polis Suçu

Literatürde polis suçunun (police crime) nasıl tanımlanabileceği konusuna yoğunlaşan birçok çalışma vardır. Bu çalışmaların özünde, polis suçunun tanımlanmasında iki ana yolun takip edildiği görülmektedir. Birinci yolu takip eden bilim insanları, polislik yetkilerinin kötüye kullanılmaması durumunda bile, polisler tarafından işlenen ve ceza yasalarını ciddi bir şekilde ihlal eden bütün adli suçların “polis suçu” (police crime) olarak değerlendirilebileceği görüşündedirler. İkinci yolu takip eden bilim insanları ise, sadece polislik yetkilerinin kötüye kullanılması suretiyle polisler tarafından işlenen adli suçların “polis suçu” (police crime) olarak değerlendirilebileceği görüşündedirler. Birinci yolu takip eden bilim insanlarından Maurice Punch, polis suçlarını (police crimes) şu şekilde tanımlamıştır:

“Aşırı güç kullanma, ırk ayrımcılığı, şüphelilere veya meslektaşlarına karşı cinsel tacizde bulunma, yasa dışı uyuşturucu kullanma veya ticaretini yapma, şüpheli veya meslektaşlarını öldürme ve soygun gibi ceza yasalarını ciddi bir şekilde ihlal eden sapkın davranışlardır.” (Punch, 2000: 303).

Punch, bu tanımlı yaparken, polis suçunun, polislik yetkilerinin kötüye kullanımını içerip içermediğine değinmeksizin; polisler tarafından işlenen ve ceza yasalarını ciddi bir şekilde ihlal eden bütün davranışları polis suçu olarak değerlendirmiştir. Polisler tarafından işlenen bu ve benzeri suçları, eğer bir çıkar elde edilmek için işlenmişlerse, polis yolsuzluğu olarak da değerlendirmek mümkünken, her halükarda polislerin işlediği bütün adli suçları polis disiplin suçu olarak da değerlendirmek mümkündür.

Birinci yolu takip eden bilim insanlarından Stinson ve arkadaşları (2016:15) çalışmalarında, polisler tarafından işlenen bütün adli suçları polis suçları (police crimes) olarak ele almışlar ve beş sınıfa ayırmak suretiyle şu başlıklar altında sınıflandırmışlardır; (1) seksle bağlantılı polis suçu, (2) alkolle bağlantılı polis suçu, (3) uyuşturucuyla bağlantılı polis suçu, (4) şiddetle bağlantılı polis suçu, (5) kar amacı güden polis suçu.

İkinci yolu takip eden bilim insanlarından Kappeler ve arkadaşları (1994), polis suçunu: *“Polis mensuplarının polis üniforması, polis kimliği veya polis rozeti gibi, mesleklerinin kendilerine sağladığı olanakları görevleri başındayken veya görev hariciryken adli bir suç oluşturacak şekilde veya adli bir suç işlemeyi kolaylaştıracak şekilde kullanmaları”* şeklinde tanımlamışlardır. Bu görüşü paylaşan Sherman (1978b), polislerin işledikleri her adli suçun, polis suçu olarak nitelendirilemeyeceğini vurgulamıştır. Bu görüşte olan bilim insanları; eşini darp eden, görev hariciryken hırsızlık yapan, soygun suçunu işleyen veya cinayet işleyen polis mensuplarının bu tür davranışlarını, adli suç olarak değerlendirmekte, fakat polis suçu olarak değerlendirmemektedirler. Polisler tarafından işlenen bir suçun polis suçu olarak değerlendirilebilmesi için, polislerin polislik güç ve yetkilerini mesai saatleri içinde veya dışında, ceza yasalarını ihlal edecek şekilde istismar etmeleri gerekmektedir.

Bize göre de polis suçu; polis mensuplarının, polislik yetkilerini kötüye kullanmak suretiyle işledikleri her türlü adli suç oluşturan davranışlardır. Polis yolsuzluğunda motivasyon özel bir çıkar elde etme niyeti iken, polis suçunda motivasyonun ne olduğunun bir önemi bulunmamaktadır. Polislerin gerek kişisel, gerek grupsal, gerek örgütsel çıkarlar için gerekse de herhangi bir çıkar amacı gütmeyen, polislik yetkilerini kötüye kullanmak suretiyle işledikleri her türlü adli suçu polis suçu olarak değerlendirmek mümkündür. Bir polis sapma davranışının polis suçu olarak tanımlanabilmesi için iki koşulun gerçekleşmesi gerekmektedir; (1) polislik görev ve yetkilerinin kötüye kullanımı, (2) davranışın adli bir suç oluşturması.

Herhangi bir polis sapma davranışının hangi ana gruplar altında hangi kıstaslar çerçevesinde değerlendirilebileceği ile ilgili değerlendirmeler yukarıda izah edilmeye çalışılmıştır. Bu alanda çalışma yapan bilim insanlarının birçoğu, hangi polis sapma davranışının hangi polis sapması ana grubu altında sınıflandırılması gerektiğine yönelik yaşanan kargaşanın önüne geçebilmek için, polis sapma davranışlarını çeşitli ana gruplar altında sınıflandırmak yerine, bu davranışları türlerine ayırmak suretiyle sınıflandırmayı daha uygun görmüşlerdir (Örneğin Stoddard, 1968; Roebuck ve Barker, 1974; H. Beigel ve A. Beigel, 1977; Barker, 1983; Punch, 1985; Boes, Chandler ve Timm, 1997; F. McCafferty ve M. McCafferty, 1998; Champion, 2001; O'Connor, 2005; Fyfe ve Kane, 2005; Holmes, 2014; Newburn, 2015). Aşağıdaki

bölümde, polis sapmasının türlerine ayrılarak sınıflandırılması üzerine literatürde takip edilen yollar ve öne çıkan çalışmalara yer verilerek değerlendirilmiştir.

4. POLİS SAPMA DAVRANIŞLARI HANGİ TÜRLERE AYRILARAK SINIFLANDIRILABİLİR?

Polis bilimleri literatüründe polis sapma davranışlarının türlerine ayırmak suretiyle sınıflandırarak incelemek yaygın bir gelenektir. Polis sapmasını ana gruplara ayırmadan, direk türlerine ayrılarak sınıflandırmaya ve açıklamaya çaba harcayan birçok bilim insanı vardır. Bu bilim insanları çalışmalarının özünde, polis sapmasının türlerinin sınıflandırılmasında genel olarak iki yoldan birini tercih etmişlerdir. Birinci yolu takip eden bilim insanları, soruşturma açılacağından en az korkulan polis sapma davranışından başlayarak, cezai yaptırımlarla karşılaşılacağından en çok korkulan polis sapma davranışına doğru hiyerarşik bir silsile takip etmek suretiyle polis sapmasını türlerine ayrılarak sınıflandırmak suretiyle incelemiştirler (Örneğin Stoddard, 1968; Roebuck ve Barker, 1974; H. Beigel ve A. Beigel, 1977; Barker, 1983; Punch, 1985; F. McCafferty ve M. McCafferty, 1998; Holmes, 2014; Newburn, 2015). İkinci yolu takip eden bilim insanları, hiyerarşik bir silsile takip etmeksizin polis sapmasını türlerine ayrılarak sınıflandırmak suretiyle incelemiştirler (Örneğin Boes, Chandler ve Timm, 1997; Champion, 2001; O'Connor, 2005; Fyfe ve Kane, 2005). Aşağıda bu yollar sırasıyla ele alınarak incelenmiştir.

4.1. Hiyerarşik Bir Silsile Takip Etmek Suretiyle Polis Sapmasının Türlerine Ayrılarak Sınıflandırılması

Birinci yolun en bilinen öncü çalışmaları, Stoddard'ın (1968) ve Roebuck ve Barker'ın (1974) çalışmalarıdır. Bu çalışmalar arasındaki en belirgin fark, polis sapma davranışlarını türlerine ayırırken, şemsiye kavram olarak Stoddard'ın (1968) "polis sapması" (police deviance) kavramını; Roebuck ve Barker'ın ise (1974) "polis yozlaşması" (police corruption) kavramını tercih etmeleridir. Aslında her iki kavram da -polis sapması da polis yozlaşması da-, polislerin bozulmasını, yozlaşmasını, sapmasını ifade etmek için kullanılmıştır. Bu iki çalışma, birçok bilim insanı tarafından ya orijinal halleriyle, ya da revize edilerek kullanılmıştır.

Tablo 2. Ellwyn R. Stoddard'ın Polis Sapması Tipolojisi

Tür	Açıklama
1. Avantacılık (mooching)	İkram edilen kahve, sigara, yiyecek, likör, bakkaliye ve diğer düşük değerdeki hediyeleri, ya mesleki uygulamalarla telafi etme ya da gelecekte mümkün olabilecek kayırma davranışı sergileme karşılığında - ikramcından hangisi alınabilirse- kabul etme davranışı sergilememidir.
2. Yontmak (chiseling):	Polislik görevi ile ilgili olsun veya olmasın eğlence yerlerine bedava giriş veya fiyat indirimi şeklindeki polis taleplerini içeren faaliyetlerdir.
3. Kayırmacılık (favoritizm)	Trafik durdurmalarına ve küçük trafik ihlallerine karşı ayrıcalık kazanmak için, polis örgütü tarafından özel durumlarda (bağış, yardım vs.) polis örgütünün nezaket üyesi olduklarına dair sivilere verilen kartları (courtesy cards), kısa süreli seyrüsefer kartlarını (license tabs) veya araç ön camına yapıştırılan kartları (window stickers) polislerin; kendilerine, polis eşlerine, polis ailelerine, arkadaşlarına ve nezaket üyelerinin ailelerine kadar uzanacak şekilde kullanmalarıdır.
4. Önyargı (prejudice):	Özelde tutuklayan polis mensubunun başının ağrmasına neden olacak şekilde etki sahibi olması düşük ihtimalde olan kişilerin ve genelde de azınlık grupların; tarafsızlıktan, yansızlıktan ve objektiflikten uzak bir tarzda muameleye maruz kaldığı durumlardır.
5. Alışveriş (shopping)	İş saatlerinden sonra dükkanların kapılarının kilitlenmesinin kazara unutulduğu durumlarda; şeker çubuğu, sakız veya sigara gibi küçük değerdeki şeyleri dükkan sahibinden habersiz alma durumudur.
6. Haraç (extortion)	Polis dergilerine reklam verilmesi, polisin işleri için bilet satın alınması veya "sokak mahkemeleri" (street courts) olarak da adlandırılan küçük trafik ihlallerinin nakit olarak, makbuz verilmeden yasa dışı bir şekilde kefalet olarak işlem yapan polis mensubuna ödenmesi gibi taleplerdir.
7. Rüşvet (bribery)	Cezai soruşturmadan kurtulmak için geçmişte yapılan veya gelecekte yapılacak olan yardım etme karşılığında ilgili polise yapılan nakit ödemeler veya verilen hediyelerdir. Böyle bir karşılıklılık, bir suçluyu olumlu yönde anımsayamama veya suç işlenirken ilgili zamanda farklı bir yerde olduğu (alibi) iddiasını teyit etme şeklinde olabilir. Her iki durum da dikkatsizlikten ötürü mazur görülebilir, fakat aslında adalet düşüğü için kasıtlı olarak meseleyi aydınlatmaya yarayacak delil ve şahadet ileri sürülmez. "Rüşvet" in "avantacılık"tan farkı, yüksek değerdeki hediyeler ve bu hediyelerin kabulü karşılığında yapılacak polisiye hizmetler konusunda taraflar arasında gizlice ve karşılıklı olarak yapılan anlaşmadır.
8. Fırsattan cebe indirme (shakedown)	Ev açma, dükkan açma, soygun gibi suçların olay mahallerinde sanıktan arda kalan pahalı eşyaları şahsi kullanım için alıp kendine saklamadır. "Fırsattan cebe indirme"nin "alışveriş"ten farkı, alınan eşyaların pahalı oluşu ve eğer polis bu eşyaları alırken yakalanırsa eşyanın emare olarak alındığını ileri sürebileceğinden içi rahat oluşudur.
9. Yalancı şahitlik (perjury)	Meslektaşlarını açık etmeme kuralının gereği, suç işleyip tutuklanan meslektaşlarını tutukluluktan kurtarmak için, itham edilen meslektaşlarının suç işlenirken başka yerde olduğuna dair polis mensuplarının hep birlikte yalan ifade vermelerinin gayri resmi olarak onanmasıdır.

10. Önceden tasarlanmış hırsızlık (pre-meditated theft)	Ev veya binaların içerisine girebilmek için alet, anahtar gibi şeylerin kullanımını da içeren planlanmış hırsızlıktır veya “anlıklar karar verilerek yapılmış hırsızlık” olarak nitelendirilemeyecek şekilde eşyaları yasa dışı yollardan ele geçirmek için önceden tasarlanmış hırsızlıktır. “Fırsattan cebe indirme”den farkı, hırsızlık öncesi alınan tertibatlar ve çalınan şeylerin yakalanma durumunda emare olarak alındığının ileri sürülebilmesidir, yoksa alınan eşyaların yüksek veya düşük değerinde olmasının bir önemi yoktur.
---	--

Kaynak: Stoddard, 1968: 205

Stoddard (1968), soruşturma açılacağından en az korkulan polis sapma davranışından başlayarak, cezai yaptırımlarla karşılaşılacağından en çok korkulan polis sapma davranışına doğru hiyerarşik bir silsile takip etmek suretiyle polis sapmasının türlerini on başlık altında sınıflandırmıştır. Söz konusu türler ve bu türlerin kapsadığı polis sapma davranışları Tablo 2’de verilmiştir.

Stoddard’ı (1968) takip eden bilim insanlarından Herbert Beigel ve Allan Beigel (1977), 1970-1976 yılları arasında kapsayan dönemde Chicago Polis Departmanındaki polis yolsuzlukları üzerine yaptıkları araştırmada, Stoddard’ın (1968) çalışması ile benzer sonuçlara ulaşmışlar ve Stoddard’ın (1968) sınıflandırmasındaki polis sapması türlerini adlandırmada kullandığı kavramları neredeyse hiç değiştirmeden, fakat bu kavramların anlamlarını kısmen değiştirerek, kendi çalışmalarında da kullanmışlardır (Tablo 3).

Tablo 3. Herbert Beigel ve Allan Beigel’in Polis Sapması Tipolojisi

Tür	Açıklama
1. Avantajlılık (mooching)	Avantajları (bedava yemek gibi) kabul etmektir, bazen kayırmacılığa karşılık olarak.
2. Yontmak (chiseling)	Spor etkinliklerine veya polise görevler ile bağlantılı olmayan diğer etkinliklere bedava veya indirimli giriş talep etmektir.
3. Kayırmacılık (favoritizm)	Park cezasını veya trafik ihlallerini “kılıfına uydurma/kapatma” (fixing) gibi, polis faaliyetlerinden belirli kişilere veya polis akrabalarına dokunulmazlık sağlamaktır.
4. Önyargı (prejudice)	Belirli gruplara farklı muamelede bulunmak, özellikle de azınlık gruplarına, çünkü politik yapı içindeki etkilerinin polisler için sorun yaratması muhtemel değildir.
5. Alışveriş (shopping)	Dükkanların kapalı olduğu saatlerde, kapısının kilitlenmesi kazara unutulduğunda, bir polisin devriye güzergâhındaki bir dükkândan küçük şeyler çalmasıdır.
6. Haraç (extortion)	Polisin nakit bir ödeme talep etmesi ve karşılığında ödeme yapan kişinin polis faaliyetlerinden korunacağını vaat etmesidir.
7. Rüşvet kabul etme (Accepting bribes)	Bir bar sahibi veya kovuşturmadan kaçınmak isteyen bir kişiden, talep edilmeden verilen nakit ödemeyi kabul etmektir.
8. Fırsattan cebe indirme (shakedown)	Suç mahalli gibi yerlerden, kişisel kullanım için pahalı eşyaları çalmak ve bu eşyaların kayıplarını suç faaliyetine bağlamaktır.
9. Yalancı şahitlik (perjury)	Bir meslektaşını ya da kendini korumak için, bir mahkemede ya da İç İşleri Biriminin soruşturması sırasında yalan söylemektir.
10. Önceden tasarlanmış hırsızlık (premeditated theft)	Planlı bir şekilde hırsızlık yapılmasıdır.

Kaynak: F. McCafferty ve M. McCafferty, 1998: 57-58

Diğer taraftan Roebuck ve Barker (1974) çalışmalarında, polis sapmasının türlerini ifade etmede, Stoddard (1968) ve H. Beigel ve A. Beigel’den farklı kavramlar kullanmışlardır. Roebuck ve Barker’ın (1974) polis yozlaşması tipolojilerine göre polis sapmasının türleri şunlardır: (1) Otorite yozlaşması (corruption of authority), (2) Komisyonculuk (kickbacks), (3) Fırsat hırsızlığı (opportunistic theft), (4) Rüşvetçilik (shakedowns), (5) Yasa dışı faaliyetleri koruma (protection of illegal activities), (6) Kılıfına uydurma/Kapatma (the fix), (7) Doğrudan suç faaliyetlerinde bulunma (direct criminal activities) ve (8) Kurum içi rüşvet ilişkisi (internal payoffs). Söz konusu türlerin kapsadığı polis sapma davranışları aşağıda verilmiştir (Roebuck ve Barker, 1974: 428-434):

(1) Otorite yozlaşması (corruption of authority): Resmi olarak almaya yetkileri olmayan ve çalışarak kazanmadıkları malları, kendi başlarına, yasaları ihlal etmeden, polis mensubu olarak mevkilerinden dolayı elde etmeyi kabul ettiklerinde polis mensuplarının otoriteleri yozlaşır. Otorite yozlaşması; polis mensuplarının kendilerine ikram edilen bedava yiyecekleri, içecekleri, cinsel ilişkiyi, eğlence yerlerine girişleri, ayrıca alışverişlerde piyasa koşullarının altında abartılı polis indirimlerini ve diğer maddi hediyeleri kabul etmeleridir.

(2) Komisyonculuk (kickbacks): Polis mensuplarının, araç çekicilerine, kazalı araba tamircilerine, avukatlara, doktorlara, kefalet kefillerine, müteahhitlere, taksi şoförlerine, benzin istasyonlarına, evden eve nakliye şirketlerine ve rutin devriye görevi esnasında polisin iletişim halinde olduğu insanlara ürün ve hizmet satmak için çok arzulu olan diğerlerine, polislerin iş yönlendirmeleri karşılığında çeşitli ürünleri, hizmetleri veya parayı kabul etmeleridir.

(3) Fırsat hırsızlığı (opportunistic theft): İşlem yapılan tutuklulardan, trafik kazası yaralılarından, şiddet suçu mağdurlarından, suç mahallerinden, korunmayan mülklerden, baygın veya ölmüş kişiler üzerinden yapılan hırsızlık türüdür.

(4) Rüşvetçilik (shakedowns): Bir polis mensubunun rastgele bir suç ihlaline tanık olması veya bir suç ihlali hakkında bilgi sahibi olması üzerine, ileri işleme gitmemek veya tutuklama yapmamak için rüşvet kabul etmesidir. Rüşvetçilik, ithali veya ihracı kanunen yasaklanmış olan malları yasa dışı bir şekilde taşımak suretiyle kaçakçılık yapan taşıyıcılardan, kaçak kumar oynatanlardan, korsan içki satışı yapanlardan veya trafik kurallarını ihlal edenlerden alınan rüşveti de kapsamaktadır.

(5) Yasa dışı faaliyetleri koruma (protection of illegal activities): Yasa dışı işlerle uğraşan (fuhuş, uyuşturucu, pornografi gibi) kişilerin ve yerlerin, çıkar karşılığında polis tarafından korunup kollanmalarıdır.

(6) Kılıfına uydurma/Kapatma (the fix): Adli konularda suçlunun tutuklanmasından sonra kovuşturma işlemlerinin bastırılması; trafik konularında ise trafik cezalarının “iptal edilmesi”dir.

(7) Doğrudan suç faaliyetlerinde bulunma (direct criminal activities): Polis mensuplarının maddi çıkar için kişilere veya mala/mülke karşı doğrudan suç işlemeleridir.

(8) Kurum içi rüşvet ilişkisi (internal payoffs): Kurum içi rüşvet ilişkisi, polis mensuplarının ayrıcalıklarının satın alınabileceği, değiştirilebileceği veya satılabileceği bir piyasayı düzenler. Aktörler sadece polis mensuplarıdır. Müzakere edilen ayrıcalıklar; görev yeri dağılımı, boşa çıkılan günler, tatiller, yıllık izin dönemleri, kanıt kontrolü ve terfilerdir.

Roebuck ve Barker (1974), öngördükleri bu tipolojinin, kültürel, zamansal veya mekânsal boyutlardan ayrılmış herhangi bir veya daha fazla polis yozlaşması türünün evrenselliği anlamına gelmediğini, polisin yozlaşmış davranışına ilişkin normlar, kurallar ve yaptırım prosedürlerinin zaman ve mekanda göreceli olduğunu ve bu nedenle tipolojilerinin ampirik olarak test edilmesi, tekrar test edilmesi ve buna göre revize edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Roebuck ve Barker’ı (1974) takip eden bilim insanlarından Punch, Roebuck ve Barker’ın (1974) polis yozlaşması tipolojisini, 1985 yılında dokuzuncu bir polis sapma davranışı türü olarak “uydurmacılık veya doldurmacılığı” (flaking or padding) eklemek suretiyle revize etmiştir (Punch, 1985: 11; 2000: 303; 2009: 27).

Punch, aşağıdaki tabloda yer alan 1. sıradaki polis sapma davranışı türünün “disiplin suçu”; 2., 4., 5., 6. ve 8. sıradaki polis sapma davranışı türlerinin “geleneksel yolsuzluk” ve 3., 7. ve 9. sıradaki polis sapma davranışı türlerinin ise “polis suçu” olmak üzere tablodaki polis sapma davranışlarının üç ana gruba ayrılacakları görüşünde olduğunu belirtmiştir (2000: 304).

Tablo 4. Maurice Punch’ın Eklentisiyle Oluşturulan Roebuck ve Barker’ın Polis Yozlaşması Tipolojisi

Tür	Açıklama
1. Otorite yozlaşması (corruption of authority)	Polis mensupları, ceza yasalarını ihlal etmeden resmi pozisyonlarından dolayı kazanç elde ederler (bedava içecekler, yiyecekler, hizmetler vb.).
2. Komisyonculuk (kickbacks)	Belirli şirketlere iş yönlendirme karşılığında kazanç elde etme.
3. Fırsat hırsızlığı (opportunistic theft)	Tutuklulardan, suç veya kaza mağdurlarından, cesetlerden, suç mahallerinden ve meslektaşlarından çalmak.
4. Rüşvetçilik (shakedowns)	Bir suç ihlali doğru takip (tutuklama yapma, emare alma, suç isnadında bulunma gibi) etmeme karşılığında elde edilen kazanç.
5. Yasa dışı faaliyetleri koruma (protection of illegal activities)	Yasa dışı faaliyetlerde bulunanların korunması (genellikle fuhuş, uyuşturucu ticareti, kumar, yasa dışı barlar) ve yasal işletmelerin yasa dışı faaliyetlerine devam etmelerine göz yumulmasıdır (zaman zaman yasaları ihlal eden meşru şirketler, barlar, restoranlar, manavlar vb. için de geçerlidir).
6. Kılıfına uydurma/ Kapatma (the fix)	Cezai soruşturma veya kovuşturmaların altını oymak, delilleri hasıraltı etmek, park cezalarını silmek vb.
7. Doğrudan suç faaliyetlerinde bulunma (direct criminal activities)	Açık bir şekilde ceza normlarını ihlal ederek suç işlemektir.
8. Kurum içi rüşvet ilişkisi (internal payoffs)	Polis mensupları, tatil izni düzenlemelerinde, vardiya ve çalışma saatleri de dâhil olmak üzere görevlendirmelerinde, kolay ilerleme, yükselme ve terfilerinde avantajlı ayarlamalar yapmaları için amirlerine ödeme yaparlar.
9. ‘Uydurmacılık’ veya ‘doldurmacılık’ (‘flaking’ or ‘padding’)	Bir zanlının mahkûmiyetini garantilemek veya daha uzun süre hapis cezası almasını sağlamak amacıyla, yani “birine kumpas kurmak” amacıyla delil üretmek veya eklemek (Punch, 1985: 11).

Kaynak: Punch, 2009: 27

Roebuck ve Barker’ın (1974) polis yozlaşması tipolojisini, Punch’ın (1985) dokuzuncu bir tür olarak “uydurmacılık veya doldurmacılığı” da eklemek suretiyle revize etmesinden sonra, bu tipolojinin revize

edilmiş halini benimseyen birçok bilim insanı (örneğin Holmes, 2014; Newburn, 2015), Punch'ın (1985) eklentisiyle revize edilen bu tipolojide yer alan polis sapması türlerinin altına, hiyerarşik silsileye dikkat etmeksizin çeşitli polis sapması türlerini de eklemek suretiyle tekrar revize etmeyi tercih etmişlerdir. Holmes'un, Roebuck ve Barker'ın polis yozlaşması tipolojisine, Punch'ın eklentisinden sonra, eklediği söz konusu polis sapması türleri ve açıklamaları aşağıda verilmiştir.

Tablo 5. Roebuck ve Barker'ın Polis Yozlaşması Tipolojisine Leslie Holmes'un Eklentisi

Tür	Açıklama
10. Uygun olmayan yardım (inappropriate assistance)	Bir menfaat karşılığında bir vatandaşın iş bulmasına yardımcı olmak gibi çeşitli şekillerde cereyan eden polislik makam ve mevkiinin kötüye kullanımınıdır.
11. Tedarik (procurement)	Bir menfaat karşılığında belirli tedarikçileri (bilgisayarlar, polis arabaları vb.) uygun olmayan şekilde tercih etmektir.
12. Suçlularla gizli anlaşma (collusion with criminals)	Daha önce sınıflandırılmış olan bazı yolsuzluk türleri (örneğin, özellikle de 5. tür) gizli bir çatışma içerebilse de, polis mensuplarının organize suç faaliyetlerine daha doğrudan katılımı izole edilmeli ve kendi başlarına tanımlanmalıdır.
13. Sivillere karşı polis şiddeti (police violence against citizens)	Polis şiddeti, örneğin göstericilerin baskılanmasında kullanılan aşırı ve reaktif (dürtüsel) gücü değil, şüphelilere (tutuklanan ve karakola götürülen göstericiler de dâhil olmak üzere) karşı haksız ve kasıtlı olarak kullanılan aşırı gücü, ırksal azınlık üyelerine karşı kullanılan aşırı gücü ve bunlara benzer aşırı gücü ifade eder.

Kaynak: Holmes, 2014: 155

Holmes, yukarıda belirtilen eklemeleri yaptıktan sonra, kendine göre revize ettiği bu tipolojide yer alan tüm davranışları (13'ünü de), polis hatalı davranışı (police misbehavior) olarak ele almış ve çalışmasında şemsiye kavram olarak "polis yolsuzluğu ve polis disiplin suçu" (police corruption and police misconduct) kavramlarını birlikte şemsiye kavram olarak kullanmayı tercih etmiştir.

Holmes (2014) gibi Newburn (2015) de Roebuck ve Barker'ın (1974) polis yozlaşması tipolojisine birkaç polis sapması türünün daha eklenmek suretiyle tekrar revize edilmesinin zaruri olduğuna işaret etmiştir. Holmes (2014) gibi Newburn'ün (2015) de, Roebuck ve Barker'ın (1974) polis yozlaşması tipolojisine Punch'ın (1985) eklediği dokuzuncu türün altına, hiyerarşik silsileye dikkat etmeksizin eklediği polis sapması türleri ve açıklamaları aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. Roebuck ve Barker'ın Polis Yozlaşması Tipolojisine Tim Newburn'ün Eklentisi

Tür	Açıklama
10. 'Tüyolar' ve uygun olmayan bilgilerin ifşa edilmesi ('tipoffs' and inappropriate information disclosure)	Yapılacak polis faaliyetlerine karşı suçlulara önceden uyarıda bulunulmasından, medyaya uygun olmayan polisiye bilgilerin sızdırılmasına kadar uzanan aktivitelerdir.
11. Uygunsuz ikinci iş yapma/ ticari faaliyette bulunma- emeklilik sonrası istihdam (inappropriate secondary business/employment interests – post retirement employment)	Bir polis mensubu olarak görev yaparken, mevcut polislik rolü ile bağdaşmayan (veya bağdaşmayacağı düşünülen) faaliyetlerde bulunmak; polislikten ayrıldıktan sonra ise benzer etik soruları gündeme getirecek bir işte istihdam edilmektir.
12. Hatalı polis davranışlarının diğer türleri (other forms of misconduct)	Polis vahşeti, ayrımcılık içeren uygulamalar, görevde içme gibi hatalı polis davranışlarıdır.

Kaynak: Newburn, (2015: 4-5).

Newburn, yukarıda belirtilen eklemeleri yaptıktan sonra, kendine göre revize ettiği bu tipolojide yer alan tüm davranışları, yozlaşmış/etik olmayan aktiviteler (corrupt/unethical activity) olarak ele almış ve çalışmasında "polis yozlaşması" anlamıyla ele aldığı "police corruption" şemsiye kavramını, "yozlaşmış davranış"ların (corrupt conduct) tümünü kapsayacak şekilde kullanmayı tercih etmiştir.

Yukarıda hiyerarşik bir silsile takip etmek suretiyle polis sapma davranışlarını türlerine ayırarak sınıflandıran ve bu sınıflandırmaları revize eden literatürde öne çıkan çalışmalara yer verilmiştir. Diğer taraftan literatürde, hiyerarşik bir silsile takip etmeksizin polis sapmasını türlerine ayırarak sınıflandırmak suretiyle inceleyen, yani ikinci yolu takip eden birçok çalışma da vardır (Örneğin Boes, Chandler ve Timm, 1997; Champion, 2001; O'Connor, 2005; Fyfe ve Kane, 2005).

4.2. Hiyerarşik Bir Silsile Takip Edilmeksizin Polis Sapmasının Türlerine Ayrılarak Sınıflandırılması

İkinci yolun en bilinen öncü çalışması, Jennifer O'Connor Boes, Callie J. Chandler ve Howard W. Timm'in (1997) çalışmalarıdır. Boes, Chandler ve Timm (1997) çalışmalarında, "polis yozlaşması" anlamıyla ele aldıkları "police corruption" şemsiye kavramı altında, hiyerarşik bir silsile takip etmeksizin polis sapmasını on türe ayırarak sınıflandırmışlardır. Bu türler şunlardır; (1) tehlikeli görevlerdeki polis mensupları ile ilgili gizli bilgilerin ihlali, (2) suçlulara yardımcı olmak amacıyla gizli bilgilerin ihlali (3) rüşvetler/rüşvetçilik, (4) koruma parası, (5) davayı düşürmek için kılıfına uydurma, (6) şahadeti kılıfına uydurma, (7) görev esnasında

hırsızlık, (8) görev harici ihlaller, (9) zimmet/sahtekarlık, (10) çalışılan zaman dilimi üzerinde oynama (Boes, Chandler ve Timm, 1997: 4).

İkinci yolun en bilinen çalışmalarından bir diğeri, Dean J. Champion'un (2001) çalışmasıdır. Champion (2001) söz konusu çalışmasında, "polis disiplin suçları" (police misconduct) şemsiye kavramı altında polis sapmasının türlerini en hafiften en ağıra doğru hiyerarşik bir silsile takip etmeksizin, on yedi türe ayırarak sınıflandırmıştır. Bu türler şunlardır: (1) Kişisel kullanım için polis kayıtlarına erişim sağlamak, (2) Hasta iznini istismar etmek, (3) Amirlere ve yöneticilere yalan söylemek, (4) Polis raporlarında ve mahkemelerde yalan beyanda bulunmak, (5) Suç işlemek, (6) Yapmadığı ek mesaiyi yapmış gibi göstermek, (7) Aşırı güç kullanmak, (8) Görev sırasında alkol almak, (9) Görev hariciyken silahlı çatışmaya girmek, (10) Polis raporlarını vaktinde tamamlamamak, (11) Hediye kabul etmek, (12) Savcıya, araba çekme hizmeti veya kefalet senedi hizmetlerinde tavsiyelerde bulunmak, (13) Bir polis mensubunun disiplin kurallarına aykırı davrandığını üstlere bildirmemek, (14) Emareleri usulüne uygun olarak muhafaza etmemek, (15) Görevdeyken uyumak, (16) Terfi sınavlarında kopya çekmek ve (17) Cinsel taciz veya benzeri suçları işlemek (Champion, 2001).

İkinci yolu takip eden bir diğeri bilim insanı olan Tara R. O'Connor (2005) ise, "polis sapması" (police deviance) başlığı altında polis sapmasının türlerini şu şekilde sınıflandırmıştır: (1) Polis avantajlığı (police gratuity), (2) Polis rüşvetciliği (police shakedowns), (3) Polis yalancı şahitliği (police perjury), (4) Polis vahşeti (police brutality), (5) Polisin kaba dil kullanımı (police profanity), (6) Polisin görevde veya görevle bağlantılı cinsel ilişkiye girmesi (police sex on duty or duty-related), (7) Polisin görevde uyuması (police sleeping on duty), (8) Polisin görevi dâhilinde veya haricinde içki ve uyuşturucu kullanması (police drinking and abusing drugs on or off duty) ve (9) Polisin gizli bilgileri açıklaması (police misuse of confidential information).

İkinci yolu takip eden bilim insanlarından James J. Fyfe ve Robert Kane (2005) ise, polis disiplin suçu (police misconduct) şemsiye kavramı altında polis sapmasının türlerini şu şekilde sınıflandırmışlardır (Fyfe ve Kane, 2005: 37-38):

(1) Menfaat amacı güdülen suçlar (profit-motivated crimes): Görev esnasında veya görev haricindeyken işlenen, uyuşturucu kaçakçılığında başka tüm suçlar. Polis mensuplarının nihai veya görünen hedefi: görevi kötüye kullanmak karlı bir şeydir.

(2) Görev hariciyken kişilere karşı işlenen suçlar (off-duty crimes against persons): Görev harici olan polis mensupları tarafından kişilere karşı işlenen tüm saldırı eğilimli davranışlar (kar amacı güdülen saldırı içeren soygunlar hariç).

(3) Görev hariciyken kamu düzenine karşı işlenen suçlar (off-duty public order crimes): Uyuşturucu kaçakçılığı veya tasarrufu haricinde, sarhoşken araç kullanma dâhil kamu düzenine karşı işlenen tüm suçlar.

(4) Uyuşturucuyla bağlantılı suçlar (drugs): Uyuşturucu tasarrufu, uyuşturucu alma, uyuşturucu satma, uyuşturucuyla bağlantılı anlaşmalar, kurumun uyuşturucu testlerine katılmayı reddetme veya katılmakta kusurlu davranma.

(5) Görev esnasında gerçekleştirilen her türlü istismarlar (on-duty abuse): Görev esnasında polis mensupları tarafından gerçekleştirilen güç kullanma yetkisinin istismar edilmesi, psikolojik taciz, vatandaşlar arasında (ırk, cinsiyet, etnik köken, sosyal grup, cinsel tercih) ayrımcılık yapmak gibi istismarlar.

(6) Adaletin engellenmesi (obstruction of justice): Kumpas, yalancı şahitlik, görevi kötüye kullanma ve açık bir şekilde amacı adli kovuşturmayı engelleme veya altüst etme olan tüm suçlar.

(7) İdarenin kuralları uygulamadaki başarısızlığı (administrative failure to perform): Polis örgütünün, performans, bağlılık, rapor etme ve diğer suç türlerini içermeyen davranışlara ilişkin mevzuatlarını uygulamadaki başarısızlığı.

(8) Adaylık dönemindeki kusurlu davranışlar (conduct-related probationary failures): Aday polis mensuplarının adaylık dönemindeki görev suistimalleriyle sonuçlanan tüm kusurlu davranışlar (yukarıda 1-7 arasında tanımlananlar ve hizmet içi eğitim programlarındaki basit kusurlu davranışlar hariç).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Polis bilimleri literatüründe polis sapma davranışlarını tanımlamak için hangi kavramın şemsiye olarak kullanılacağı konusunda görüş birliği bulunmamaktadır. Çalışmamızda literatürde; "polis sapması" (police

deviance), “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct), “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) ve “polis suçları” (police crimes) kavramlarının şemsiye kavram olarak öne çıktığı ve yaygın olarak kullanıldığı görülmüştür. Çalışma kapsamında yapılan değerlendirmede, polis sapması (police deviance) kavramının; “polis disiplin suçu/polis hatalı davranışı” (police misconduct), “polis yolsuzluğu/polis yozlaşması” (police corruption) ve “polis suçu” (police crime) gibi kavramlardan daha kapsamlı olduğu ve bu kavramları da kapsadığı görülmüş ve polis sapma davranışlarını tanımlamada şemsiye kavram olarak “polis sapması” kavramının kullanılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma kapsamında literatürde polis sapma davranışlarının hangi başlıklar altında kaç ana gruba ayrılacağı yönündeki çeşitli görüşlerin argümanları incelenmiş ve polis sapma davranışlarının; (1) “polis disiplin suçu” (police misconduct), (2) “polis yolsuzluğu” (police corruption) ve (3) “polis suçu” (police crime) olmak üzere üç ana gruba ayrılacağı sonucuna varılmıştır. Çalışmada, polis sapmasının ana grupları ve kapsamının aşağıdaki çerçevede ele alınmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı sonucuna ulaşılmıştır:

(1) “Polis disiplin suçu” (police misconduct): Polisin, mesleğine aykırı olarak sergilediği, polis mevzuatında disiplin suçu olarak düzenlenen her türlü sapma davranışıdır. Bu tanım, “polis yolsuzluğu” ana grubundaki her türlü (örneğin; rüşvet, komisyonculuk) sapma davranışını ve “polis suçu” ana grubundaki her türlü (örneğin; aşırı şiddet, cinsel taciz) sapma davranışını da kapsamaktadır.

(2) “Polis yolsuzluğu” (police corruption): Polisin, kendisine veya başkalarına özel bir çıkar sağlamak niyetiyle ve görev ve yetkilerini kötüye kullanmak suretiyle sergilediği her türlü sapma davranışıdır. “Polis yolsuzluğu” ana grubunda yer alan tüm davranışlar aynı zamanda “disiplin suçu” ana grubunda da yer alır. Diğer taraftan “polis yolsuzluğu” ana grubunda yer alan davranışlar içerisinden, sadece adli bir suça vücut veren türleri (örneğin; rüşvet, fırsat hırsızlığı) aynı zamanda “polis suçu” ana grubunda da yer alır.

(3) “Polis suçu” (police crime): Polisin, görev ve yetkilerini kötüye kullanmak suretiyle sergilediği ve mevzuatta adli suç olarak düzenlenen her türlü sapma davranışıdır. “Polis suçu” ana grubunda yer alan tüm davranışlar aynı zamanda “disiplin suçu” ana grubunda da yer alır. Diğer taraftan “polis suçu” ana grubunda yer alan davranışlar içerisinden, sadece polislerin kendilerine veya başkalarına özel bir çıkar sağlamak niyetiyle işlenen türleri (örneğin; haraç) aynı zamanda “polis yolsuzluğu” ana grubunda da yer alır.

Diğer taraftan literatürde polis sapma davranışlarını ana gruplara ayırma meselesi ile ilgili olarak ikna edici olmayan taraf, polis sapma davranışlarının çeşitli ana gruplar altında birbirlerinden tamamen bağımsız olarak sınıflandırılmasına yönelik genel bir eğilimin olmasıdır. Polis sapma davranışlarının, bu grupların bazen üçünden sadece birine, bazen üçünden ikisine, bazen de her üçüne aynı anda dâhil edilebileceği değerlendirilmektedir. Bu çalışma ile polis sapmasının ana grupları üzerine literatür taranmış, sonuç olarak polis sapma davranış türlerinin neden aynı zamanda bir, iki veya üç ana grup altında sınıflandırılacakları konusunda aşağıdaki çerçevede bir sonuca ulaşılmıştır:

(1) “Polis disiplin suçu” (police misconduct) ana grubu altında değerlendirilen polis sapma davranışlarının; “görev ve yetkiyi kötüye kullanma” ve “adli suç” içeren türlerini “polis suçu” (police crime); “görev ve yetkiyi kötüye kullanma” ve “çıkarcılık” içeren türlerini ise “polis yolsuzluğu” ana grupları altında da değerlendirmek mümkündür.

(2) “Polis yolsuzluğu” ana grubu altında değerlendirilen polis sapma davranışlarının tümünü, aynı zamanda “polis disiplin suçu” (police misconduct) ana grubu altında da değerlendirmek mümkünken, bu davranışların sadece “adli suç” içeren türlerini “polis suçu” ana grubu altında da değerlendirmek mümkündür.

(3) “Polis suçu” (police crime) ana grubu altında değerlendirilen polis sapma davranışlarının tümünü, aynı zamanda “polis disiplin suçu” (police misconduct) ana grubu altında da değerlendirmek mümkünken, bu davranışların sadece “çıkarcılık” içeren türlerini “polis yolsuzluğu” ana grubu altında da değerlendirmek mümkündür.

Çalışmada ayrıca, polis sapma davranışlarını ana gruplara ayırmadan, direk olarak türlerine ayırarak sınıflandırmanın da yaygın bir gelenek olduğu görülmüştür. Polis sapmasının türlerine ayrılarak sınıflandırılması gerektiğini ileri süren bilim insanlarının bazılarının soruşturma açılacağından en az korkulan polis sapma davranışından başlayarak, cezai yaptırımlarla karşılaşılacağından en çok korkulan polis sapma davranışına doğru hiyerarşik bir silsile takip etmek suretiyle polis sapma davranışlarını türlerine ayrılarak sınıflandırdıkları ve bu türleri açıkladıkları, bazılarının ise hiyerarşik bir silsile takip etmeksizin

bunu yaptıkları görülmüştür. Her iki yolu takip eden bilim insanları da polis sapma davranışlarının türlerini tespit ederek polis sapması sorununu türleri üzerinden ortaya koymaya çalışmışlardır.

İngilizce literatürde polis sapma davranışlarının ortak bir şemsiye kavram altında tanımlanması, ana gruplara ayrılarak sınıflandırılması ve türlerine ayrılarak sınıflandırılması üzerine çok sayıda bilimsel çalışma yapılmıştır. Diğer taraftan Türkçe literatür tarandığında polis sapma davranışlarını bu gibi yönlerden ele alan çalışmaların neredeyse yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Polis sapması küresel bir sorundur ve bu alanda Türkçe literatürün de zenginleştirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın Türkçede bu alanda bundan sonra yapılacak çalışmalara faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- Barker, T. (1977a). "Social Definitions of Police Corruption: The Case of South City", *Criminal Justice Review*, Vol. 2, No. 2, pp. 101-110.
- Barker, T. (1977b). "Peer Group Support for Police Occupational Deviance", *Criminology*, Vol. 15, No. 3, pp. 353-366.
- Barker, T. (1983). "Rookie Police Officers' Perceptions of Police Occupational Deviance", *Police Studies: An International Review of Police Deviance*, Vol. 6, No. 30, pp. 30-38.
- Barker, T. and Carter, D. (1986). *Police Deviance*, Cincinnati: Anderson.
- Barker, T. and Roebuck, J. (1973). *An Empirical Typology of Police Corruption: A Study in Organizational Deviance*, Springfield, Illinois: Charles C. Thomas Publisher.
- Barry, D. P. (1999). Handling Police Misconduct in an Ethical Way, Master of Arts Degree at University of Nevada, Las Vegas, USA.
- Bayley, D. and Perito, R. (2011). "Police Corruption What Past Scandals Teach about Current Challenges", United States Institute of Peace, Special Report 294, Washington, Website: <http://www.usip.org/files/resources/SR%20294.pdf>, (D.A: 17 March 2018).
- Beigel, H. and Beigel, A. (1977), *Beneath the Badge: A Story of Police Corruption*, New York: Harper & Row.
- Boes, J. O.; Callie J. C. and Timm, H. W. (1997). *Police Integrity: Use of Personality Measures to Identify Corruption-Prone Officers*, No. PERS-TR-97-003. CA, 1997.
- Caldero, Michael A. and Crank, John P., (2004), *Police Ethics: The Corruption of Noble Cause*, Cincinnati, OH, USA: Anderson Publications.
- Cassell, P. G. and Fowles, R. (1998). "Handcuffing the Cops? A ThirtyYear Perspective on Miranda's Harmful Effects on Law Enforcement", *Stanford Law Review*, Vol. 50, No. 4, pp. 1055-1103.
- Champion, D. J. (2001). *Police Misconduct in America: A Reference Handbook*, Santa Barbara, California, ABC-CLIO Inc.
- Chappell, A. T. and Piquero, A. R. (2004). "Applying Social Learning Theory to Police Misconduct", *Deviant Behavior*, Taylor and Francis Inc., V. 25, pp. 89-108, Website: http://ww2.odu.edu/~achappel/DB_article.pdf (D.A: 07 February 2018).
- Dean, G. and Gottschalk, P. (2011). "Continuum of Police Crime: An Empirical Study of Court Cases", *International Journal of Police Science and Management*, Vol. 12, No. 4, pp.1-13.
- Dean, G.; Bell, P. and Lauchs, M. (2010). "Conceptual Framework for Managing Knowledge of Police Deviance", *Policing and Society*, Vol. 20, No. 2, pp. 204-222.
- Fyfe, J. J., and Kane, R. J. (2005) "Bad Cops: A Study of Career-Ending Misconduct Among New York City Police Officers", Final Version Submitted to the United States Department of Justice, National Institute of Justice.
- Gerber, T. P. and Mendelson, S. E. (2008). Public Experiences of Police Violence and Corruption in Contemporary Russia: A Case of Predatory Policing, *42 Law & Society Review*, Vol. 42, No.1, pp. 1-44.
- Goldstein, H. (1975). *Police Corruption: A Perspective on its Nature and Control*, Washington, DC: The Police Foundation.

- Goldstein, H. (1977). *Policing a Free Society*, Cambridge: Ballinger.
- Gottschalk, P. (2010). "Crime-Based Survey Instrument for Police Integrity Measurement", *Policing-An International Journal of Police Strategies ve Management*, Vol. 33, No. 1, pp.52-68.
- Gottschalk, P. (2011). *Police Managment: Professional Integrity in Policing*, New York: Nova Science Publishers.
- Gottschalk, P. (2012). "Conceptual Framework for Police Deviance Applied to Police Crime Court Cases", *International Journal of Law and Management*, Vol. 54, No.3, pp. 222-233.
- Grobler, E. (2009). "A Criminological Examination of Police Criminality", Website: <http://uir.unisa.ac.za/dspace/bitstream/10500/1530/16/09chapters3to5.pdf>, (D.A: 09 January 2017).
- Holmes, L. (2014). "Police Corruption and Misconduct in Central and Eastern Europe", *East European Faces of Law and Society: Values and Practices*, Brill Nijhoff, pp. 151-174.
- Kappeler, V. E.; Sluder, R. D., and Alpert, G. P. (1994) *Forces of Deviance: Understanding the Dark Side of Policing*, Prospect Heights, IL: Waveland Press.
- Kleinig, J. (1996). *The Ethics of Policing*, Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Klockars, C. B. (1980). "The Dirty Harry Problem", *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 452, pp. 33-47.
- Kumssa, A. (2015). "Police Corruption: A Perspective on Its Nature and Control", *Donnish Journal of Political Science and International Relations*, Vol. 1, No.1, pp. 1-8.
- Kutnjak Ivković, S. (2005a). *Fallen Blue Knights*, New York: Oxford University Press.
- Lersh, K. M. (Ed.) (2002). *Policing and Misconduct*, Upper Saddle River: Prentice-Hall Publishing.
- McCafferty, F. L., and McCafferty, M. A. (1998). "Corruption in Law Enforcement: A Paradigm of Occupational Stress and Deviancy", *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law Online*, Vol. 26, No. 1, pp. 57-65.
- Miller, J. (2003). *Police Corruption in England and Wales: An Assessment of Current Evidence*, London: Home Office, Home office online report 11/03.
- Newburn, T. (1999). "Understanding and Preventing Police Corruption: Lessons from The Literature", *Police Research Series 110*, Home Office Policing and Reducing Crime Unit Research, Development and Statistics Directorate, London UK.
- Newburn, T. (2015). *Literature Review: Police Integrity and Corruption*", LSE Research Online.
- O'Connor, T. R. (2005). *Police Deviance and Ethics*, Mega Links in Criminal Justice, Website: <http://faculty.ncwc.edu/toconnor/205/205lect11.htm>, (D.A: 19 March 2018).
- O'Shea, T. and Nicholls, K. (2003). "Police Crime Analysis: A Survey of US Police Departments with 100 or More Sworn Personnel", *Police Practice and Research*, Vol. 4, No. 3, pp. 233-250.
- Palmiotto, M. J., (Ed.). (2001). *Police Misconduct: A Reader for the 21st Century*, Upper Saddle River, NJ: Pearson-Prentice Hall.
- Porter, L. E., and Warrender, C. (2009). "A Multivariate Model of Police Deviance: Examining The Nature of Corruption, Crime and Misconduct", *Policing ve Society*, Vol. 19, No. 1, pp.79-99.
- Prenzler, T. (2009). *Police Corruption: Preventing Misconduct and Maintaining Integrity*, New York: Taylor & Francis Group, LLC.
- Prenzler, T. and Ransley, J. (eds.). (2002). *Police Reform: Building Integrity*, Australia: Hawkins Press.
- Punch, M. (1985), *Conduct Unbecoming: The Social Construction of Police Deviance and Control*, London: Tavistock Publications.
- Punch, M. (2000). "Police Corruption and Its Prevention", *European Journal on Criminal Policy and Research*, Vol. 8, No. 3, pp. 301-324.

- Punch, M. (2009). *Police Corruption: Deviance, Accountability and Reform in Policing*, Portland, Oregon, USA: Willan Publishing.
- Punch, M. and Gilmour, S. (2010). "Police Corruption: Apples, Barrels and Orchards: Maurice Punch Investigates Police and Organisational Deviance, Followed by a Response from Stan Gilmour", *Criminal Justice Matters*, Vol. 79, No.1, pp. 10-12.
- Raines, J. (2010). *Ethics in Policing: Misconduct and Integrity*, Massachusetts: Jones & Bartlett Learning.
- Roebuck, J. B. and Barker, T. (1974). "A Typology of Police Corruption", *Social Problems*, Vol. 21, No. 3, pp. 423-437.
- Rowe, M. (2009). "Notes on a Scandal: The Official Enquiry into Deviance and Corruption in New Zealand Police", *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, Vol. 42, No. 1, pp. 123-128.
- Sherman, W. L. (ed.) (1974). *Police Corruption: A Sociological Perspective*, Garden City, New York: Anchor Press.
- Sherman, W. L. (1978a). *Scandal and Reform: Controlling Police Corruption*, Berkeley, CA: University of California Press.
- Sherman, W. L. (1978b). *Controlling Police Corruption: The Effects of Reform Policies Summary Report*, National Institute of Law Enforcement and Criminal Justice, Law Enforcement Assistance Administration, United States Department of Justice.
- Sherman, L. W. (1980). "Three Models of Organizational Corruption in Agencies of Social Control" *Social Problems*, Vol. 27, No. 4, pp. 478-491.
- Skogan W. G., and Meares, T. L. (2004). "Lawful Policing", *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, Vol. 593, No. 1, pp. 66-83.
- Stinson, P. M.; Liederbach, J; Lab, S. P. And Brewer, S. L. (2016). *Police Integrity Lost: A Study of Law Enforcement Officers Arrested*, Website: https://scholarworks.bgsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.com.tr/&httpsredir=1&article=1062&context=crim_just_pub (D.A: 27 March 2018).
- Stoddard, E. R. (1968). "Informal Code of Police Deviancy: A Group Approach to Blue-Coat Crime", *Journal of Criminal Law, Criminology & Police Sciences*, Vol. 59, No. 2, Article 5, pp. 201-213.
- Wilson, J. Q. (1963). "The Police and Their Problems: A Theory", *Public Policy*, Vol. 12, pp. 189-216.